

مجموعه تنقیحی

قانون صدور چک

(چاپ دهم - ویرایش نهم)

مشمول بر:

قانون صدور چک با اصلاحات و الحاقات بعدی؛
آیین‌نامه تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص از افتتاح حساب جاری و چگونگی پاسخ استعلام بانک‌ها؛
از آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی؛
آرای وحدت‌رویه و اصراری هیأت عمومی دیوان عالی کشور؛
آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری؛
بخشنامه‌ها و نظریات مشورتی قوه قضاییه؛
زیرنویس‌های توضیحی و تنقیحی؛
فهرست‌های راهنما؛
واژه‌نامه تفصیلی؛
و

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

ایران، قوانین و احکام
مجموعه قانون صدور چک مشتمل بر: قانون صدور چک با اصلاحات و الحاقات بعدی؛ آیین نامه
تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص از افتتاح ... / تهیه و تنظیم معاونت حقوقی
ریاست جمهوری، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، تدوین و تنقیح: فاطمه
منتصراسدی، زیر نظر: مهدی مهدی‌زاده. [ویراست ۹]
تهران: ریاست جمهوری، معاونت حقوقی، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، اداره
چاپ و انتشار ۱۳۹۷.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

ایران. ریاست جمهوری. معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات. اداره چاپ و انتشار

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران - خیابان ولی عصر (عج) - قبل از چهارراه جمهوری اسلامی - شماره ۱۱۵۸
کدپستی: ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱ | تلفن: ۰۸-۶۶۴۹۳۷۰۸-۹۸۳۱ + | دورنگار: ۰۷-۶۶۴۹۳۷۰۸-۹۸۳۱ +
پست الکترونیک: law@iripo.ir | پایگاه اینترنتی: www.dotic.ir

نام کتاب: مجموعه تنقیحی قانون صدور چک

تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشار

چاپ اول: تابستان ۱۳۸۲

چاپ دهم (ویرایش نهم): اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۷۵/۰۰۰ (ریال)

شابک: ۷ - ۷ - ۲۷ - ۸۸۰۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی برای معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات
معاونت حقوقی ریاست جمهوری محفوظ است.

قال امیرالمومنین علی(ع): ادْفُوا اَقْلَامَكُمْ وَ قَارِبُوا بَيْنَ سَطُورِكُمْ وَ احْذَرُوا عَنِّي فُضُولَكُمْ
وَ اقْصِدُوا قَصْدَ الْمَعَانِي وَ اِيَّاكُمْ وَ الْاِكْثَارَ فَاِنَّ اَمْوَالَ الْمُسْلِمِينَ لَا تَحْتَمِلُ الْاَضْرَارَ
نوک قلم‌های خود را تیز بتراشید و خطوط را نزدیک به هم بنویسید،
عبارت‌های اضافی را حذف و اصل سخن را مورد توجه قرار دهید، پرهیزید از
زیاده‌روی و مصرف بیش از حد که اموال مسلمانان تحمل ضرر و زیان ندارد.

انتخاب قلم، چینش، آماده‌سازی و... کتاب حاضر در راستای اجرا و پیاده‌سازی اقتصاد
مقاومتی و با هدف استفاده و صرفه جویی حداکثری از کاغذ و سایر اقلام مصرفی
به‌کاررفته انجام شده، این اقدام موجب صرفه‌جویی بیست و پنج درصدی کاغذ و...
گردیده است؛ امید داریم چنانچه احتمالاً از سهولت استفاده از مجموعه کاسته شده،
خوانندگان عزیز با اغماض بدان بنگرند.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

همکاران

تدوین و تنقیح : فاطمه ملتصر اسدی

واژه‌نامه و روفهانی: مریم عامری

آماده‌سازی : آریتا فورشیدی

لیتوگرافی و چاپ : علی ابراهیمی دهشیری- داود مسمودی- مسین تامبیک

زیر نظر : مهدی مهدی‌زاده

این اداره کل مراتب تقدیر و سپاس خود را از خانم‌ها مهین احمد خمسه، سپیده رحیم‌زاده، معصومه
زارعی، ریحانه سیفی، زهرا شریفی، لیلا صمدی و فاطمه فلاح‌پور و آقایان عباسعلی رحیمی‌اصفهانی،
حمیدرضا شفیعی و سیدمحمدجعفر راشدی که در تهیه و آماده‌سازی چاپ‌های پیشین این مجموعه
همکاری نموده‌اند، اعلام می‌دارد.

علايم اختصاري

- ۱- ق.آ.د.ك. ۱۲۹۱: قانون آيين دادرسي كيفري مصوب ۱۲۹۱*
- ۲- ق.م.ع. ۱۳۰۴: قانون مجازات عمومي مصوب ۱۳۰۴
- ۳- ق.م. ۱۳۰۷: قانون مندي مصوب ۱۳۰۷ با اصلاحات و الحاقات بعدي
- ۴- ق.ت. ۱۳۱۱: قانون تجار ت مصوب ۱۳۱۱
- ۵- ق.آ.د.م. ۱۳۱۸: قانون آيين دادرسي مندي مصوب ۱۳۱۸
- ۶- ق.ا.ج. ۱۳۱۹: قانون امور حسبي مصوب ۱۳۱۹
- ۷- ل.ق.ا.ك.و.د. ۱۳۳۳: لايحه قانوني استقلال كانون وكلاي دادگستري مصوب ۱۳۳۳
- ۸- ل.ق.ا.ق.ت. ۱۳۴۷: لايحه قانوني اصلاح قسمتي از قانون تجار ت مصوب ۱۳۴۷
- ۹- ق.ح.ج. ۱۳۵۳: قانون حمايت خانواده مصوب ۱۳۵۳
- ۱۰- ق.ا.م. ۱۳۵۶: قانون اجراء احكام مندي مصوب ۱۳۵۶
- ۱۱- ق.ا.ب. ق.د. ۱۳۵۶: قانون اصلاح پارهاي از قوانين دادگستري مصوب ۱۳۵۶
- ۱۲- ق.ت.د.ع. ۱۳۵۸: لايحه قانوني تشكيل دادگاههاي عمومي مصوب ۱۳۵۸
- ۱۳- ق.ا.ج.ا. ۱۳۵۸: قانون اساسي جمهوري اسلامي ايران مصوب ۱۳۵۸ با اصلاحات بعدي
- ۱۴- ق.م.م. ۱۳۶۷: قانون مبارزه با موادمخدر مصوب ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدي
- ۱۵- ق.م.ا. ۱۳۷۰: قانون مجازات اسلامي مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات بعدي
- ۱۶- ق.ت.د.ع.ا. ۱۳۷۲: قانون تشكيل دادگاههاي عمومي و انقلاب مصوب ۱۳۷۲ با اصلاحات و الحاقات بعدي
- ۱۷- ق.م.ا. ۱۳۷۵: قانون مجازات اسلامي (تزييرات و مجازاتهاي بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵ (و قانون جرايم رايانه‌اي ۱۳۸۸) با اصلاحات و الحاقات بعدي
- ۱۸- ق.ن.م.ا. ۱۳۷۷: قانون نحوه اجراء محكوميتهاي مالي مصوب ۱۳۷۷
- ۱۹- ق.آ.د.ك. ۱۳۷۸: قانون آيين دادرسي دادگاههاي عمومي و انقلاب (در امور كيفري) مصوب ۱۳۷۸
- ۲۰- ق.آ.د.م. ۱۳۷۹: قانون آيين دادرسي دادگاههاي عمومي و انقلاب (در امور مندي) مصوب ۱۳۷۹
- ۲۱- ق.م.ج.ن.م. ۱۳۸۲: قانون مجازات جرايم نيروهاي مسلح مصوب ۱۳۸۲
- ۲۲- ق.ت.ا. ۱۳۸۲: قانون تجار ت الكترونيك مصوب ۱۳۸۲
- ۲۳- ق.ج.ر. ۱۳۸۸: قانون جرايم رايانه‌اي مصوب ۱۳۸۸
- ۲۴- ق.ح.ج. ۱۳۹۱: قانون حمايت خانواده مصوب ۱۳۹۱
- ۲۵- ق.م.ا. ۱۳۹۲: قانون مجازات اسلامي مصوب ۱۳۹۲
- ۲۶- ق.آ.د.ك. ۱۳۹۲: قانون آيين دادرسي كيفري مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴
- ۲۷- ق.ن.م.ا. ۱۳۹۳: قانون نحوه اجراء محكوميتهاي مالي مصوب ۱۳۹۳**
- ۲۸- ق.ش.ح.ا. ۱۳۹۴: قانون شوراهاي حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴
- ۲۹- ق.ا.ج. ق. اداره كل حقوقي قوه قضاييه

* تاريخ تصويب اين قانون در برخي از متون ۱۲۹۰ درج شده است، ولي حسب بررسي صورت گرفته، ۱۲۹۱/۵/۳۱ صحيح مي باشد.

** اين قانون در سال ۱۳۹۴ از سوي مجمع تشخيص مصلحت نظام، موافق با مصلحت نظام تشخيص داده شد.

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۴	علایم اختصاری
۶	پیشگفتار
۱۰	فهرست تاریخی قوانین و مقررات (مندرج در زیرنویس‌ها)
۱۱	فهرست تاریخی آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور
۱۲	فهرست تاریخی آرای اصراری هیأت عمومی دیوان عالی کشور
۱۲	فهرست تاریخی آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۱۲	فهرست تاریخی بخشنامه‌های رییس قوه قضاییه
۱۳	فهرست تاریخی نظرات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه
۲۹	بخش اول - قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی
۳۸	بخش دوم - قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی (همراه با زیرنویس‌های راهنما)
۱۴۶	آیین‌نامه تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص از افتتاح حساب جاری و چگونگی پاسخ استعلام بانک‌ها مصوب ۱۳۷۳/۸/۲۵ هیأت وزیران
۱۴۷	از آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱ رییس قوه قضاییه
۱۵۶	واژه‌نامه تفصیلی

لِلَّهِمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پیشگفتار

قوانین جزایی به عنوان بخش مهمی از نظام حقوقی کشورها عمدتاً مبتنی بر اصول خاص مورد پذیرش در هر کشور، وضع می‌شود. این وضعیت در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران نیز جاری و ساری است.

بر این اساس، قوانین جزایی ما پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی مبتنی بر نظام حقوقی اسلام طراحی گردیده و با دسته‌بندی خاص و در قالب قانون مجازات اسلامی در چهار قسمت اصلی (حدود، قصاص، دیات و تعزیرات)^(۱) ارایه شده است. از طرفی علاوه بر این قانون، قوانین جزایی متعددی نیز که قبل و یا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی وضع شده است، وجود دارد که ضرورت دارد به علت برخی آثار عملی، از جمله مقوله مرور زمان به نوعی در دسته‌بندی مذکور لحاظ شود که بحث تفصیلی در خصوص آن، در این مقال نمی‌گنجد.

این معاونت در راستای انجام وظایف خود مجموعه‌های متعددی را در رابطه با قوانین و مقررات جزایی و عمدتاً در قالب مجموعه قوانین و مقررات جرایم و مجازات‌ها (جلد اول و دوم) تهیه و منتشر کرده که به لطف الهی مورد استقبال و استفاده جامعه حقوقی کشور قرار گرفته است.

۱- به مواد ۱۴ تا ۱۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ مندرج در مجموعه قوانین و مقررات جرایم و مجازات‌ها (جلد اول)، از انتشارات این معاونت، مراجعه شود.

از سویی با عنایت به اینکه برخی از قوانین به علت استفاده وسیع در امور متعدد قضایی و غیر قضایی اهمیت بیشتری دارند، قوانین مذکور در مجموعه‌های جداگانه و کوچک‌تر نیز تهیه و منتشر شده که این نوع از مجموعه‌ها نیز همانند مجموعه‌های تفصیلی، مورد توجه مخاطبان گرامی قرار گرفته است. یکی از مجموعه‌های نوع اخیر، مجموعه قانون صدور چک می‌باشد که تا پیش از تهیه مجموعه حاضر در چندین نوبت تهیه و چاپ گردیده است و اینک ویرایش جدید آن به مخاطبان ارجمند تقدیم می‌شود.

فارغ از اینکه ابعاد کیفری موضوع صدور چک تا پیش از تصویب اولین قانون مربوط، در زمره چه عناوین مجرمانه‌ای قرار می‌گرفته است، تطورات عمده این مقوله، صرفنظر از موارد جزئی و پراکنده، شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴/۳/۴؛

۲- قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶؛

۳- قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب تیرماه ۱۳۵۵، مصوب

۱۳۷۲/۸/۱۱؛

۴- قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک، مصوب ۱۳۸۲/۶/۲.

با عنایت به اینکه قانون صدور چک مصوب ۱۳۴۴/۳/۴، به موجب قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵/۴/۱۶ نسخ صریح شده و تغییرات و اصلاحات بعدی مبتنی بر قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ صورت گرفته، در تهیه این مجموعه قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ مبنا قرار گرفته و اصلاحات و تغییرات بعدی در این قانون اعمال شده است. مجموعه حاضر با لحاظ به‌هنگام شدن قوانین و مقررات مندرج در آن تا اردیبهشت ماه ۱۳۹۷، دارای ویژگی‌هایی به شرح زیر می‌باشد:

اول: علاوه بر قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی،

با توجه به ظرفیت مجموعه حاضر، چند قانون و مقررہ دیگر که ارتباط زیادی با قانون مذکور دارد، در متن یا زیرنویس‌های مجموعه درج گردیده و یا بدان ارجاع شده است.

دوم: چون یکی از انواع تفسیر قانون، تفسیر قضایی است که شکلی از آن توسط هیأت عمومی دیوان عالی کشور در قالب رأی وحدت‌رویه صورت می‌گیرد و لازم‌الاتباع می‌باشد، سعی شده است تمامی آرای وحدت‌رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور مرتبط با قانون صدور چک، در پاورقی مواد مربوط درج گردد.

سوم: چند رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز که در مقام ابطال برخی مقررات صادر شده، در مجموعه درج گردیده است.

چهارم: در خصوص درج نظرات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه، ذکر این مطلب ضروری است که هر چند نظرات مذکور لازم‌الاتباع نمی‌باشد، ولی در بسیاری از موارد می‌توان از مبانی استدلالی و نتایج استنباطی آن برای تبیین و تحلیل موضوعات حقوقی بهره برد و لذا در این مجموعه به وفور از نظرات مذکور استفاده شده است. در عین حال به هنگام استفاده از مجموعه حاضر و سایر مجموعه‌های حاوی نظرات موصوف، توجه به چند نکته مفید می‌باشد:

- ۱- برای کاهش حجم مجموعه و تسهیل و تسریع در استفاده مخاطبان از آن، غالباً بخش اصلی نظر، بعضاً با ویرایش عبارتی، در مجموعه درج شده است.
- ۲- تلاش شده است در خصوص مواردی که رأی وحدت‌رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور وجود دارد، از آوردن نظرات مشورتی مربوط خودداری گردد.
- ۳- در مواردی که بین برخی نظرات مذکور مغایرت‌هایی وجود دارد یا دیدگاه دیگری نسبت بدان مطرح است، در حد امکان سعی شده، توضیح لازم در این ارتباط ارایه گردد تا مخاطبان محترم به موضوع اشراف بیشتری پیدا کنند.
- ۴- به منظور تسهیل و تسریع در دسترسی مخاطبان عزیز به مواد مورد نظر

که یک یا چند واژه آن را در ذهن دارند، واژه‌نامه تفصیلی مبتنی بر واژه‌های مهم قانون صدور چک تهیه و در پایان مجموعه گنجانیده شده است.

ششم: برای تسهیل و تسریع در دسترسی مخاطبان محترم به مندرجات مجموعه، چند فهرست کاربردی در ابتدای مجموعه درج شده است.

هفتم: با توجه به کثرت و حجم بالای زیرنویس‌ها و توضیحات که بعضاً استفاده سریع از مجموعه را مواجه با مشکل می‌سازد. قانون چک همراه با زیرنویس‌های راهنما و بدون زیرنویس در دو بخش جداگانه درج گردیده تا استفاده از آنها حسب مورد تسهیل گردد. (۱)

برای اینکه وظیفه روشن‌گری در تهیه این مجموعه تا حد امکان به صورت کامل اجرا گردد، در مواردی که بیان نظر توضیحی و یا تنقیحی **معاونت تدوین و تنقیح و انتشار قوانین و مقررات** درباره موضوعی ضرورت داشته، نظر مذکور با درج نشان آن معاونت (☞) در زیرنویس‌ها آمده است. امید است مخاطبان محترم با ارایه پیشنهادها، انتقادات و نظرات خود ما را در ارتقای کیفی مجموعه‌های بعدی راهنما و یاور باشند. (۲)

لعیا جنیدی

معاون حقوقی رییس جمهور

۱ - تمامی قوانین و مقررات مربوط در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران قابل ملاحظه است. این سامانه علاوه بر سایت اینترنتی دولت برای دستگاه‌های اجرایی، از طریق نشانی www.dotic.ir به نحو رایگان، قابل دسترسی برای عموم مردم و علاقمندان می‌باشد.

۲ - پیشنهادها، انتقادات و نظرات خود را به نشانی: تهران - خیابان پاستور - معاونت حقوقی ریاست جمهوری - معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات یا از طریق دورنگار ۶۴۴۵۵۵۷۵ - ۰۲۱ و تلفن ۶۴۴۵۵۵۱۱ - ۰۲۱ و یا پست الکترونیکی law@iripo.ir اعلام فرمایید.